

2022 YILINDA İSTANBUL'DA YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ RAPORU

YENİ KAYIT YAPAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU

Yabancı sermaye yatırımları için Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin alma mecburiyetinin 2003 yılı Haziran ayında kaldırılmasından sonra yabancı sermayeli şirket kuruluşları ile ilgili istatistikî bilgiler ticaret siciline kayıt aşamasında derlenmektedir. Söz konusu çalışmamız bir yıllık süreç içerisinde İTO'da yeni kayıt ve iptal edilen firmalar esas alınarak hazırlanmış olup, mevzuat gereği Anonim Şirketlerde hisse devirleri tescile tabi olmadığından bu husus çalışmamıza yansıtılmamıştır.

Not: Söz konusu bu çalışmadaki oransal değerlerde, diğer gruplarla daha kolay mukayese yapılabilmesi için genel toplam içerisindeki payları dikkate alınmıştır.

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtlarına göre 2022 yılında 16.435 yabancı yatırımcı tarafından toplam 8.030.018.674 TL'lik sermaye tutarında şirket kurulmuştur.

İstanbul'daki yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı 2022 yılında 2021 yılına göre % 45,61 oranında artmıştır. Bu oran 2021 yılında 2020 yılına göre % 18,36, 2020 yılında 2019 yılına göre % 24,58 oranında gerçekleşmişti.

Ortalama yabancı sermaye 2022 yılında 488.592,56 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlere Göre Dağılım

2022 yılında yeni kurulan şirketlerde yabancı yatırımcıların sayısal olarak en çok ilgi gösterdiği sektör 4.837 yatırımcı, 1.597.938.255 TL yabancı sermaye ve % 29,43 oran ile **Perakende** sektörü olmuştur. Bunu 3.432 yatırımcı, 1.662.758.572 TL sermaye ve % 20,88 oran ile **Hizmet** sektörü; 1.298 yatırımcı, 319.010.925 TL sermaye ve % 7,90 oran ile **Tekstil** sektörü takip etmektedir. Bu üç ana sektör İstanbul'a gelen yabancı yatırımcı sayısının % 58,21'ini oluşturmaktadır.

Aynı dönemde taahhüt edilen sermayenin % 61,51 oran ile en çok yoğunlaştığı üç ana sektör ise **Lojistik, Hizmetler ve Perakende** sektörleridir. Toplam yabancı sermaye içerisinde % 20,90 pay ve 1.677.937,075 TL sermaye değeri ile Lojistik sektörü ön plana çıkarken, bunu % 20,71 pay ve 1.662.758.572 TL sermaye ile Hizmetler, % 19,90 pay ve 1.597.938.255 TL sermaye ile Perakende sektörü izlemektedir.

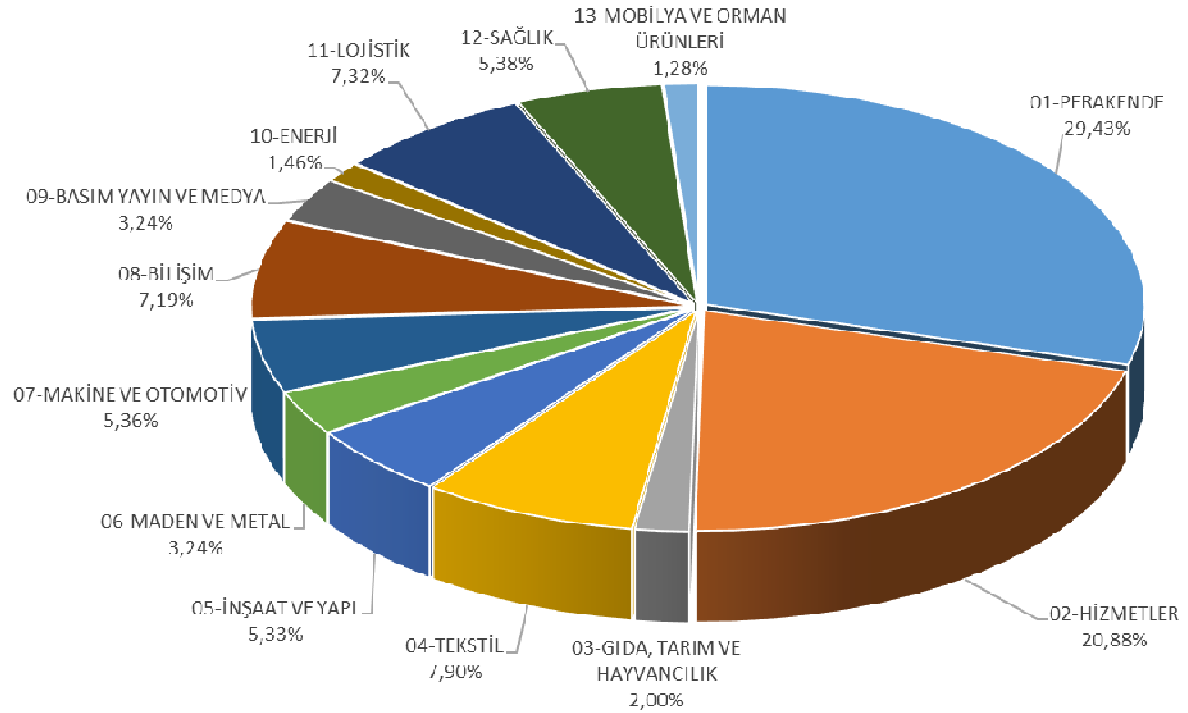
Mobilya-Orman Ürünleri sektörü ise 210 yatırımcı ve % 0,90 sermaye payı ile hem sayı hem sermaye bakımından en az yatırım yapılan sektör olmuştur.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 1
2022 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI
SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	4.837	1.597.938.255	29,43	19,90
02-HİZMETLER	3.432	1.662.758.572	20,88	20,71
04-TEKSTİL	1.298	319.010.925	7,90	3,97
11-LOJİSTİK	1.203	1.677.937.075	7,32	20,90
08-BİLİŞİM	1.181	452.068.380	7,19	5,63
12-SAĞLIK	884	481.552.630	5,38	6,00
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	881	418.988.400	5,36	5,22
05-İNŞAAT VE YAPI	876	564.539.160	5,33	7,03
06-MADEN VE METAL	532	317.509.450	3,24	3,95
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	532	138.502.900	3,24	1,72
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	329	97.557.051	2,00	1,21
10-ENERJİ	240	229.362.700	1,46	2,86
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	210	72.293.176	1,28	0,90
Genel Toplam	16.435	8.030.018.674	100,00	100,00

2022 YILI YABANCI SERMAYE DEĞERLERİNİN
SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI (%)

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Yabancı sermaye ortalamasına göre;

2022 yılında Odamıza kayıt yaptıran yabancı yatırımcı sayısının taahhüt ettikleri toplam sermaye dikkate alındığında, yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye miktarı 488.592,56 TL’dir. Lojistik sektörü tüm sektörler içinde 1.394.793,91 TL değer ile yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye değeri en fazla olan sektör olarak ön plana çıkmaktadır. 955.677,92 TL ortalama sermaye değeri ile Enerji sektörü ikinci; 644.451,10 TL ortalama sermaye değeri ile İnşaat ve Yapı sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

TABLO - 2
2022 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO’YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA SERMAYE

SEKTÖRLER	ORTALAMA SERMAYE (TL)
11-LOJİSTİK	1.394.793,91
10-ENERJİ	955.677,92
05-İNŞAAT VE YAPI	644.451,10
06-MADEN VE METAL	596.822,27
12-SAĞLIK	544.742,79
02-HİZMETLER	484.486,76
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	475.582,75
08-BİLİŞİM	382.784,40
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	344.253,22
01-PERAKENDE	330.357,30
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	296.525,99
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	260.343,80
04-TEKSTİL	245.771,13
GENEL TOPLAM	488.592,56

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

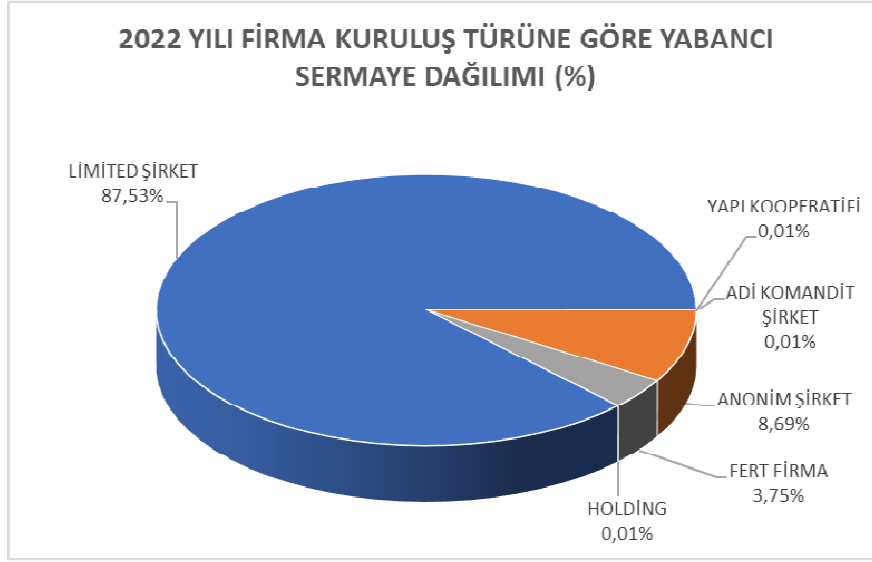
Firma nevilerine göre yabancı sermaye girişleri incelendiğinde Limited Şirketler % 86,14’lük oran ve 6.916.99.485 TL sermaye girişi ile en fazla paya sahip kuruluş türü olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunu % 13,47’lik sermaye payı ve 1.081.903.659 TL sermaye girişi ile Anonim Şirket, % 0,32’lik sermaye payı ve 26.000,930 TL sermaye girişi ile Fert Firma takip etmektedir.

Yabancı yatırımcı sayısı itibarıyla bakıldığında da sıralama değişmemektedir. İlk sırada 14.385 yatırımcı sayısı ile Limited Şirket yer alırken; bunu 1.429 yatırımcı sayısı ile Anonim Şirket, 616 yatırımcı sayısı ile Fert Firma izlemektedir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 3
2022 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRÜNE GÖRE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
LİMİTED ŞİRKET	14.385	6.916.990.485	87,53	86,14
ANONİM ŞİRKET	1.429	1.081.903.659	8,69	13,47
FERT FİRMA	616	26.000.930	3,75	0,32
HOLDİNG	2	5.100.000	0,01	0,06
YAPI KOOPERATİFİ	2	3.600	0,01	0,00
ADİ KOMANDİT ŞİRKET	1	20.000	0,01	0,00
Genel Toplam	16.435	8.030.018.674	100,00	100,00

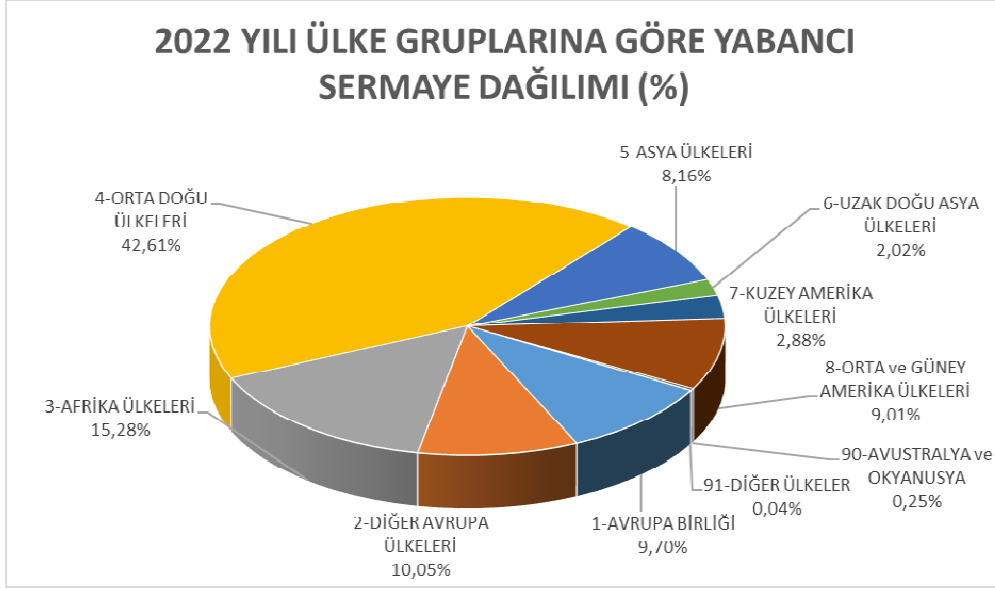
Toplam sermaye içerisinde % 87,53 yabancı yatırımcı payına sahip olan Limited Şirket kuruluşlarında, yatırımcıların ağırlıklı olarak % 26,86 pay ile Perakende, % 18,75 pay ile Hizmetler, % 6,67 pay ile Tekstil sektörlerine yöneldikleri görülmüştür. Sermaye açısından bakıldığında ise Lojistik, Perakende ve Hizmetler sektörleri ön planda olup, bu sektörler toplamda % 54,38’lik bir sermaye payına sahiptir.

Ülke Gruplarına Göre Dağılım

2022 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı itibariyle % 42,61, sermaye payı itibariyle % 29,57’lik pay alan Orta Doğu Ülkeleri ilk sırada yer almıştır. Bu oranlar 2021 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında Orta Doğu Ülkeleri için % 48,22 ve % 43,84 olarak gerçekleşmiştir.

% 27,75’lik sermaye payı ile ikinci sırada yer alan Avrupa Birliği ülkeleri yatırımcı sayısı bakımından da % 9,70 pay ile dördüncü sırada yer almaktadır. Aynı oranlar 2021 yılında % 24,02 sermaye payı ve % 10,07 yatırımcı payı olarak gerçekleşmiştir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Ülkelere Göre Dağılım

Sermaye değeri sıralamasına göre;

2022 yılında Lüksemburg, Suriye, İran, Amerika ve Azerbaycan şirket kuruluşlarında en fazla yabancı sermaye ile yatırımda bulunan ilk beş ülke konumunda olup, taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 40,64'ünü kapsamaktadır.

Yabancı sermaye değerleri incelendiğinde; 9 Lüksemburg uyruklu yatırımcının firma kuruluşu için taahhüt ettikleri yabancı sermaye değeri toplam içerisinde 13,08 pay ile 1.050.418.494 TL'dir. Suriye 2.486 yatırımcı, 712.906.005 TL sermaye ve % 8,88 pay ile ikinci; İran 2.428 yatırımcı, 574.630.619 TL sermaye ve % 7,16 pay ile bu ülkeleri üçüncü sırada takip etmektedir.

Lüksemburg uyruklu 1 yatırımcı % 13,08 pay ve 1.050.010.000 TL sermaye ile Lojistik sektörüne, kuruluş türünde ise Limited Şirket yatırımı yapmayı tercih ederek, toplam yabancı sermaye içerisinde ön plana çıkmaktadır.

Yabancı sermaye içinde ikinci sırada bulunan Suriyeli yatırımcılar, % 2,46 sermaye payı ve 197.299.800 TL sermaye değeri ile Perakende sektöründe yoğunlaşırken, ağırlıklı olarak Limited Şirket türünde yatırımda bulundukları gözlemlenmektedir.

% 7,16 sermaye payı ile üçüncü sırayı teşkil eden İran uyruklu yatırımcıların en fazla yatırımda bulunduğu sektör 152.874.500 TL sermaye değeri ile Hizmetler sektörü olurken, kuruluş türü itibarıyla % 6,63 sermaye oranında Limited Şirketlere yöneldikleri görülmektedir.

Yatırımcı sayısı sıralamasına göre;

Toplam yabancı yatırımcıların içerisinde Suriye ve İran uyruklu yatırımcılar önemli bir paya sahip olmakla birlikte onları takip eden Rusya, Pakistan, Mısır uyruklu yatırımcılar ortaklık sıralamasında ilk beş ülkeyi oluşturarak, toplam ortaklık payının % 44,29'unu kapsamaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

2.486 yatırımcı sayısı ve % 15,13'lük ortaklık payı ile Suriye uyruklu yatırımcılar ilk sırada yer alırken, bunu % 14,77'lik ortaklık payı ile 2.428 İran uyruklu yatırımcı takip etmektedir. % 7,64'lük ortaklık payı ile 1.255 Rus yatırımcı üçüncü, % 3,40'lık ortaklık payı ile 558 Pakistanlı yatırımcı dördüncü, % 3,35'lik ortaklık payı ile 550 Mısırlı yatırımcı beşinci sırada yer almaktadır.

Aynı ülkeler sektör bazlı incelendiğinde; Suriye, Rusya, Pakistan ve Mısır uyruklu yatırımcılar ağırlıklı olarak Perakende sektöründe yoğunlaşırken, İran uyruklu yatırımcıların Hizmet sektörünü tercih ettikleri görülmektedir. Ortaklık sıralamasında ilk beşte yer alan bu ülkelerin kuruluş türleri incelendiğinde ise tamamının Limited şirket türüne yöneldikleri ön plana çıkmaktadır.

TABLO - 4
2022 YILI ÜLKELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
LÜKSEMBURG	9	1.050.418.494	0,05	13,08
SURİYE	2.486	712.906.005	15,13	8,88
İRAN	2.428	574.630.619	14,77	7,16
AMERİKA	288	478.993.841	1,75	5,97
AZERBEYCAN	511	445.418.615	3,11	5,55
RUSYA	1.255	334.336.150	7,64	4,16
ALMANYA	480	313.490.650	2,92	3,90
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	68	276.756.475	0,41	3,45
IRAK	548	196.352.876	3,33	2,45
MISIR	550	191.112.291	3,35	2,38
ÜRDÜN	494	187.345.900	3,01	2,33
HOLLANDA	123	184.446.757	0,75	2,30
KAZAKİSTAN	160	168.835.905	0,97	2,10
BİRLEŞİK KRALLIK	235	159.403.800	1,43	1,99
FRANSA	97	127.791.330	0,59	1,59
PAKİSTAN	558	94.580.900	3,40	1,18
DİĞER	6.145	2.533.198.066	37,39	31,55
TOPLAM	16.435	8.030.018.674	100,00	100,00

İlk üç sektör sıralamasına göre;

% 20,90 sermaye payı ile kuruluşunda en fazla sermaye değeri barındıran **Lojistik** sektöründe 1 Lüksemburg uyruklu yatırımcı, 1.050.010.000 TL sermaye ile ilk sırada yer alırken, bunu 48 Azerbaycan uyruklu yatırımcı ve 211.830.500 TL sermaye ile, 21 İsrail uyruklu yatırımcı 85.375.000 TL sermaye ile takip etmektedir.

Tüm sektörler içerisinde % 20,71 paya sahip olan **Hizmet** sektöründe en fazla yabancı sermaye yatırımında bulunan birinci ülke olarak 90 yatırımcı ve 169.997.900 TL sermaye ile Almanya karşımıza çıkmaktadır. Bunu 704 yatırımcı ve 152.874.500 TL sermaye ile İran, 457 yatırımcı ve 146.819.705 TL sermaye ile Suriye izlemektedir.

Toplam Yabancı Sermaye içerisinde % 19,90 pay alan **Perakende** sektöründe ise, Suriye uyruklu 642 yatırımcı 197.299.800 TL ile, Fransa uyruklu 25 yatırımcı 106.587.100 TL ile, İran uyruklu 516 yatırımcı 106.248.900 TL sermaye değeri ile sektör içerisinde ilk üç sırada yer almaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO – 5
EN FAZLA YABANCI SERMAYEYE SAHİP İLK ÜÇ SEKTÖRÜN ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ÜLKELER	Genel Toplam İçinde Pay			
		YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
11-LOJİSTİK					
	LÜKSEMBURG	1	1.050.010.000	0,01	13,08
	AZERBEYCAN	48	211.830.500	0,29	2,64
	İSRAİL	21	85.375.000	0,13	1,06
	İRAN	143	39.315.325	0,87	0,49
	SURİYE	100	20.624.500	0,61	0,26
02-HİZMETLER					
	ALMANYA	90	169.997.900	0,55	2,12
	İRAN	704	152.874.500	4,28	1,90
	SURİYE	457	146.819.705	2,78	1,83
	AMERİKA	64	126.634.616	0,39	1,58
	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	19	108.967.500	0,12	1,36
01-PERAKENDE					
	SURİYE	642	197.299.800	3,91	2,46
	FRANSA	25	106.587.100	0,15	1,33
	İRAN	516	106.248.900	3,14	1,32
	RUSYA	360	87.096.900	2,19	1,08
	CEZAYİR	113	86.886.000	0,69	1,08

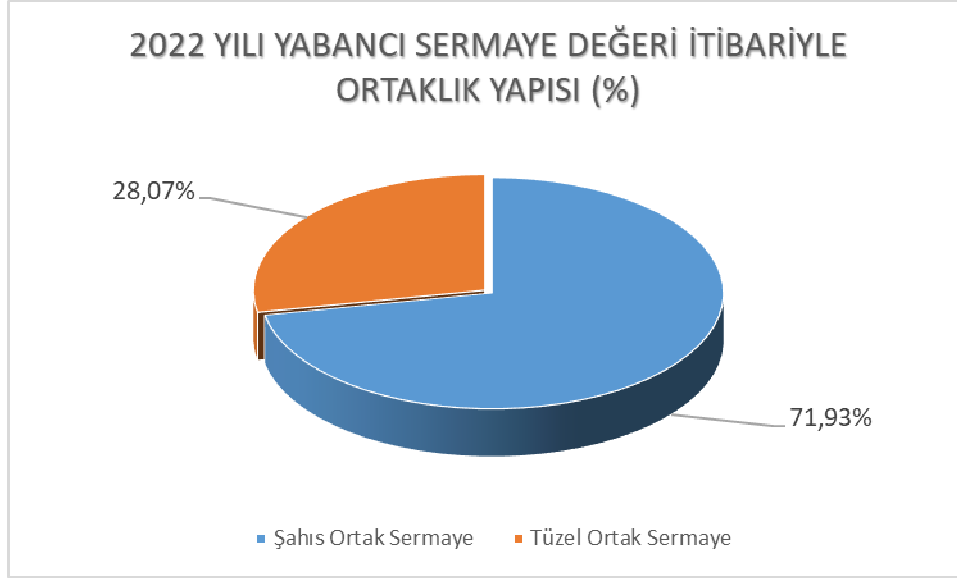
Ortaklık Yapısına Göre Dağılım

2022 yılında kurulan firmalara ortak olan yabancıların katılımlarında ağırlık şahıs ortaklığındadır. 16.435 yabancı yatırımcı sayısının 15.970'i şahıs, 465'si ise tüzel ortaklıklardan oluşturmaktadır. Toplam yabancı sermayenin % 97,17'si şahıs, % 2,83'ü ise tüzel ortaklıklara aittir.

Tüzel ortaklık sayı itibariyle şahıs ortaklıklarının ancak % 2,91'ine tekabül etmektedir. 2022 yılında yabancıların iştirak ettiği firma kuruluşlarında Tüzel ortak sermayesi 2.254.179.161 TL, şahıs ortaklık sermayesi ise 5.775.839.513 TL'dir. Toplam yabancı yatırımlar sermaye durumuna göre incelendiğinde; Perakende, Hizmet, Gıda, Tekstil, İnşaat ve Yapı, Maden ve Metal, Makine ve Otomotiv, Bilişim, Basım Yayın ve Medya, Enerji, Sağlık ve Mobilya sektörlerinde şahıs ortaklık ön planda iken; Lojistik sektörü tüzel ortaklık kapsamındadır.

Yabancı sermaye içerisinde ilk sırada yer alan Lojistik sektörünün % 64,41'i tüzel ortaklık sermayesi kapsamındayken, Hizmet sektörünün % 84,59'u, Perakende sektörünün % 90,73'ü şahıs ortaklık sermayesi kapsamındadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 6
2022 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINDA SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
01-PERAKENDE	4.798	1.449.735.255	39	148.203.000	4.837	1.597.938.255
02-HİZMETLER	3.353	1.406.607.146	79	256.151.426	3.432	1.662.758.572
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	322	95.772.351	7	1.784.700	329	97.557.051
04-TEKSTİL	1.288	314.725.925	10	4.285.000	1.298	319.010.925
05-İNŞAAT VE YAPI	832	405.310.685	44	159.228.475	876	564.539.160
06-MADEN VE METAL	495	203.163.000	37	114.346.450	532	317.509.450
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	836	356.581.000	45	62.407.400	881	418.988.400
08-BİLİŞİM	1.066	311.515.995	115	140.552.385	1.181	452.068.380
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	514	114.467.900	18	24.035.000	532	138.502.900
10-ENERJİ	231	222.694.200	9	6.668.500	240	229.362.700
11-LOJİSTİK	1.168	597.198.175	35	1.080.738.900	1.203	1.677.937.075
12-SAĞLIK	859	240.874.705	25	240.677.925	884	481.552.630
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	208	57.193.176	2	15.100.000	210	72.293.176
GENEL TOPLAM	15.970	5.775.839.513	465	2.254.179.161	16.435	8.030.018.674

Yatırımcı sayısı itibarıyla 15.970 şahıs ortağın % 88,62'si Limited, % 7,50'si Anonim Şirket, % 3,86'sı Fert Firma kuruluş türlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu ortaklık yapısında 5.775.839.513 TL tutarındaki şahıs yabancı sermayenin % 86,18'i Limited Şirket, % 8,69'u Anonim Şirket, % 3,75'i Fert Firma kuruluş türüne aittir.

465 adet Tüzel ortağın % 50,11'i Limited Şirket, % 49,68'i Anonim Şirketlere yöneliktir. Bu ortaklık yapısında 2.254.179.161 TL tutarındaki tüzel yabancı sermayenin % 86,04'ü Limited Şirket, % 13,95'i Anonim Şirketleri kapsamaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 7

2022 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINA GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
ADI KOMANDİT ŞİRKET	1	20.000	-	-	1	20.000
ANONİM ŞİRKET	1.198	767.372.423	231	314.531.236	1.429	1.081.903.659
HOLDİNG	1	5.000.000	1	100.000	2	5.100.000
LİMİTED ŞİRKET	14.152	4.977.442.560	233	1.939.547.925	14.385	6.916.990.485
ŞAHIS (FERT FİRMA)	616	26.000.930	-	-	616	26.000.930
YAPI KOOPERATİFİ	2	3.600	-	-	2	3.600
Genel Toplam	15.970	5.775.839.513	465	2.254.179.161	16.435	8.030.018.674

2022 YILINDA KAYIT İPTALİ YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI ve SERMAYE DURUMU

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2022 yılı içerisinde yabancı yatırımcılardan 2.829'u çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını iptal ettirmişlerdir. Bu oran geçen yıla göre % **26,92** oranında bir artış göstermiştir. İptal edilen yabancı sermaye değeri bir önceki yıla % **17,49** artarak 1.156.303.622 TL olup, **kuruluşta kayda geçen toplam değerin % 14,40'**ını oluşturmaktadır.

İptal Nedenlerine Göre Dağılım

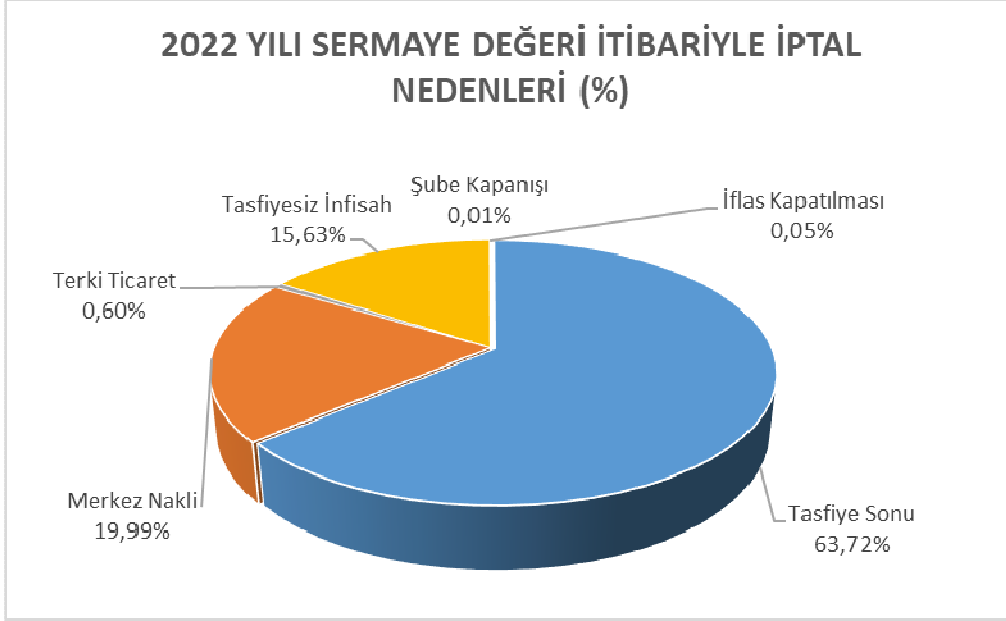
2022 yılında yabancı uyruklu sermayenin en önemli iptal nedeni şirketlerin tasfiye edilmesidir. Bu yolla kaydını sildiren 2.364 yabancı yatırımcının sermaye değeri, toplam iptal edilen yabancı sermayenin % 63,72'sini oluşturmaktadır.

TABLO - 8

2022 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCI YATIRIMCILARIN
İPTAL NEDENLERİNE GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

İPTAL NEDENLERİ	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
Tasfiye Sonu	2.364	736.852.469	83,56	63,72
Merkez Nakli	227	231.179.058	8,02	19,99
Terki Ticaret	169	6.926.800	5,97	0,60
Tasfiyesiz İnfisah	58	180.696.795	2,05	15,63
Şube Kapanışı	7	101.500	0,25	0,01
İflas Kapatılması	4	547.000	0,14	0,05
Genel Toplam	2.829	1.156.303.622	100,00	100,00

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Sektörlere Göre Dağılım

Oda kaydının iptal edilme işlemlerinde yabancı sermaye değeri itibarıyla Hizmet sektörü % 25,35 pay ve 293.068.620 TL ile ilk sıradadır. Bunu % 18,64 pay 215.585.725 TL ile Perakende, % 13,70 pay 158.460.108 TL ile Makine ve Otomotiv sektörü izlemiştir.

Tüm sektörlerde iptal edilen yabancı sermaye değeri itibarıyla Tasfiye Sonu ilk sırada yer almıştır.

TABLO - 9
2022 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARI İLE İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCI YATIRIMCILARIN SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	730	215.585.725	25,80	18,64
02-HİZMETLER	610	293.068.620	21,56	25,35
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	98	21.548.950	3,46	1,86
04-TEKSTİL	230	157.850.225	8,13	13,65
05-İNŞAAT VE YAPI	279	57.747.456	9,86	4,99
06-MADEN VE METAL	87	67.258.450	3,08	5,82
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	124	158.460.108	4,38	13,70
08-BİLİŞİM	192	25.780.363	6,79	2,23
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	91	13.107.725	3,22	1,13
10-ENERJİ	65	31.218.800	2,30	2,70
11-LOJİSTİK	124	37.930.400	4,38	3,28
12-SAĞLIK	159	71.770.300	5,62	6,21
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	38	4.796.500	1,34	0,41
14-DİĞER	2	180.000	0,07	0,02
Genel Toplam	2.829	1.156.303.622	100,00	100,00

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

Limited Şirketlerde ortaklık sayısı ve sermaye değeri bakımından Tasfiye Sonu, Anonim Şirketlerde ortaklık sayısı bakımından Tasfiye Sonu, sermaye değeri bakımından Merkez Nakli nedeniyle kapanış en ağırlıklı işlem olarak görülmektedir.

Ülkelere Göre Dağılımı

2022 yılında kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre ilk sırada 636 yatırımcı ile Suriye, 327 yatırımcı ile İran, 145 yatırımcı ile Almanya takip etmiştir.

İptal edilen toplam sermaye değeri içerisinde ise % 20,34 pay ve 235.154.158 TL ile kapanmanın en çok görüldüğü ülke Almanya olmuştur. Bunu % 9,81 pay ve 113.409.975 TL ile Suriye izlemektedir.

Ortak sayısına göre değerlendirmede Suriyeli 526 yatırımcının, sermaye sıralamasına göre 117 Alman yatırımcının tasfiye sonu nedeniyle kapanış yaptığı anlaşılrken, kapanan şirketlerin çoğunluğu Limited Şirket olduğu gözlemlenmiştir.

**İSTANBUL İLÇELERİNE GÖRE
YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ
2022 YILI**

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtları İstanbul'un 39 ilçesi için incelendiğinde en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olarak 2.250 yatırımcı sayısı ile **Fatih** ilçesi ilk sırada gelmektedir. Bunu 1.894 yatırımcı ile **Şişli**, 1.775 yatırımcı ile **Esenyurt** takip etmektedir. Bu üç ilçe İstanbul'a yatırım yapan yabancı yatırımcıların % 36,01'ini oluşturmaktadır.

Sermaye değerine göre incelendiğinde ise 1.095.676.400 TL sermaye değeri ile **Tuzla** ilk sırada yer alırken, bunu 1.011.022.240 TL sermaye değeri ile **Şişli**, 705.478.100 TL sermaye değeri ile **Fatih** izlemektedir. İstanbul'a yapılan yabancı sermaye yatırımının % 35,02'sini bu üç ilçe teşkil etmektedir.

Hem yatırımcı sayısı ve hem de sermaye değeri bakımından en az tercih ilçe 2 yatırımcı ve 55.000 TL sermaye değeri ile Adalar ilçesi olmuştur. Şile ilçesine ise yabancı sermaye yatırımında bulunulmamıştır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 1
2022 YILI İLÇELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
TUZLA	112	1.095.676.400	0,68	13,64
ŞİŞLİ	1.894	1.011.022.240	11,52	12,59
FATİH	2.250	705.478.100	13,69	8,79
ESENYURT	1.775	569.522.925	10,80	7,09
BEŞİKTAŞ	452	481.567.602	2,75	6,00
SARIYER	521	343.533.097	3,17	4,28
BAŞAKŞEHİR	761	325.082.238	4,63	4,05
BAĞCILAR	531	278.401.000	3,23	3,47
BEYKOZ	104	259.481.725	0,63	3,23
BAKIRKÖY	750	250.931.250	4,56	3,12
ATAŞEHİR	488	226.092.725	2,97	2,82
BEYLİKDÜZÜ	647	210.974.125	3,94	2,63
BEYOĞLU	555	199.107.257	3,38	2,48
BAHÇELİEVLER	542	194.040.550	3,30	2,42
KÜÇÜKÇEKMECE	416	186.107.500	2,53	2,32
ESENLER	199	178.146.350	1,21	2,22
ÇEKMEKÖY	45	167.091.700	0,27	2,08
KÂĞITHANE	735	154.743.466	4,47	1,93
ZEYTİNBURNU	463	141.615.780	2,82	1,76
PENDİK	160	138.756.900	0,97	1,73
Diğer	3.035	912.645.744	18,47	11,37
Genel Toplam	16.435	8.030.018.674	100,00	100,00

İlçeler sektör bazlı incelendiğinde; en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olan Fatih ilçesinde 990 yatırımcının 374.392.450 TL sermaye değeri ile Perakende sektörüne yöneldiği dikkat çekmektedir.

En fazla yabancı sermaye yatırımı yapılan Tuzla ilçesinde; 15 yatırımcı ve 1.053.930.000 TL sermaye ile Lojistik sektörünün ön plana çıktığı görülmektedir.

TABLO - 2
EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
TUZLA					
	11-LOJİSTİK	15	1.053.930.000	0,09	13,12
	01-PERAKENDE	15	12.264.500	0,09	0,15
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	32	9.088.900	0,19	0,11
	10-ENERJİ	5	7.842.500	0,03	0,10
	05-İNŞAAT VE YAPI	10	4.910.000	0,06	0,06
	Diğer	35	7.640.500	0,21	0,10
	İlçe Toplamı	112	1.095.676.400	0,68	13,64

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

ŞİŞLİ					
	02-HİZMETLER	394	224.288.400	2,40	2,79
	01-PERAKENDE	467	221.268.525	2,84	2,76
	11-LOJİSTİK	187	135.434.425	1,14	1,69
	08-BİLİŞİM	184	99.070.700	1,12	1,23
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	88	80.850.600	0,54	1,01
	Diğer	574	250.109.590	3,49	3,11
	İlçe Toplamı	1.894	1.011.022.240	11,52	12,59
FATİH					
	01-PERAKENDE	990	374.392.450	6,02	4,66
	02-HİZMETLER	410	107.620.100	2,49	1,34
	11-LOJİSTİK	212	45.399.350	1,29	0,57
	05-İNŞAAT VE YAPI	63	44.014.500	0,38	0,55
	04-TEKSTİL	179	41.300.400	1,09	0,51
	Diğer	396	92.751.300	2,41	1,16
	İlçe Toplamı	2.250	705.478.100	13,69	8,79

Yabancı sermaye verilerinde öne çıkan bu üç ilçe firma nevilerine göre incelendiğinde; Limited Şirket kuruluş türü bakımından ilk sırada yer almaktadır. Tuzla ilçesinde 92 yatırımcı 1.085.483.900 TL sermaye ile, Şişli ilçesinde 1.594 yatırımcı 781.255.785 TL sermaye ile, Fatih ilçesinde 2.113 yatırımcı 689.550.300 TL sermaye ile Limited Şirket türünde yoğunlaştığı görülmektedir.

TABLO - 3
EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam içinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
TUZLA					
	LİMİTED ŞİRKET	92	1.085.483.900	0,56	13,52
	ANONİM ŞİRKET	19	9.792.500	0,12	0,12
	FERT FİRMA	1	400.000	0,01	0,00
ŞİŞLİ					
	LİMİTED ŞİRKET	1.594	781.255.785	9,70	9,73
	ANONİM ŞİRKET	261	228.259.855	1,59	2,84
	FERT FİRMA	38	1.486.600	0,23	0,02
	ADİ KOMANDİT ŞİRKET	1	20.000	0,01	0,00
FATİH					
	LİMİTED ŞİRKET	2.113	689.550.300	12,86	8,59
	ANONİM ŞİRKET	26	9.400.000	0,16	0,12
	FERT FİRMA	111	6.527.800	0,68	0,08

Toplam yabancı yatırım verileri içinde sermaye değeri sıralamasında öne çıkan Lüksemburg uyruklu 1 yatırımcı Tuzla ilçesinde Lojistik sektörüne yaptığı 1.050.010.000 TL sermaye yatırımı ile dikkat çekmektedir.

Yatırımcı sayısına göre ilk sırada yer alan Fatih ilçesine 177 Suriye uyruklu yatırımcı 60.605.600 TL sermaye ile Perakende sektörüne yatırım yapmayı tercih etmiştir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2022 yılı içerisinde iptal edilen sermaye kayıtları incelendiğinde en çok kapanışın gerçekleştiği ilçe olarak Beşiktaş karşımıza çıkmaktadır. 251.741.858 TL sermaye değeri ile 88 yabancı yatırımcı kaydını iptal ettirmiş olup, bunu 100.677.423 TL sermaye değeri ve 297 yatırımcı ile Şişli takip etmektedir.

Yatırımcı sayısı itibarıyla en fazla kapanışın gerçekleştiği ilçe 455 yatırımcı ve 83.617.500 TL sermaye ile Fatih ilçesi olurken, bunu 298 yatırımcı ve 45.928.850 TL sermaye ile Esenyurt izlemektedir.

TABLO - 4
2022 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
BEŞİKTAŞ	88	251.741.858	3,11	21,77
ŞİŞLİ	297	100.677.423	10,50	8,71
FATİH	455	83.617.500	16,08	7,23
BEYOĞLU	75	81.179.925	2,65	7,02
BAKIRKÖY	103	71.409.575	3,64	6,18
BAHÇELİEVLER	108	60.823.700	3,82	5,26
ÜSKÜDAR	41	59.044.325	1,45	5,11
ATAŞEHİR	64	58.503.450	2,26	5,06
ESENYURT	298	45.928.850	10,53	3,97
PENDİK	26	36.527.025	0,92	3,16
SARIYER	76	36.430.263	2,69	3,15
TUZLA	10	34.662.900	0,35	3,00
BAŞAKŞEHİR	202	34.298.025	7,14	2,97
BAĞCILAR	84	31.823.700	2,97	2,75
KADIKÖY	113	19.570.650	3,99	1,69
BEYLİKDÜZÜ	105	18.950.500	3,71	1,64
KÂĞITHANE	73	14.954.103	2,58	1,29
GÜNGÖREN	57	14.064.950	2,01	1,22
ARNAVUTKÖY	11	12.466.600	0,39	1,08
AVCILAR	85	11.941.250	3,00	1,03
Diğer	458	77.687.050	16,19	6,72
TOPLAM	2.829	1.156.303.622	100,00	100,00

Toplam yabancı sermaye içinde % 25,35 pay ile en fazla iptalin gerçekleştiği sektör olan Hizmet sektörü incelendiğinde kapanışların 74.785.425 TL sermaye değeri ile Beyoğlu ilçesinde yoğunlaştığı izlenmektedir.

Sermaye değerleri sıralamasında en fazla iptalin Beşiktaş ilçesinde 103.267.158 TL sermaye ile Makine ve Otomotiv sektöründe gerçekleştiği görülmektedir. Yabancı yatırımcı sayısına göre kayıt iptallerinin en fazla olduğu ilçe olan Fatih ilçesinde 188 yatırımcı ve 39.330.400 TL sermaye değeri ile Perakende sektörü ön plana çıkmaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 5
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
BEŞİKTAŞ					
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	3	103.267.158	0,11	8,93
	04-TEKSTİL	8	77.337.050	0,28	6,69
	12-SAĞLIK	9	47.602.000	0,32	4,12
	06-MADEN VE METAL	8	17.535.000	0,28	1,52
	01-PERAKENDE	11	2.827.000	0,39	0,24
	Diğer	49	3.173.650	1,73	0,27
	İlçe Toplamı	88	251.741.858	3,11	21,77
FATİH					
	01-PERAKENDE	188	39.330.400	6,65	3,40
	05-İNŞAAT VE YAPI	28	11.900.000	0,99	1,03
	02-HİZMETLER	81	8.412.300	2,86	0,73
	11-LOJİSTİK	32	7.060.100	1,13	0,61
	12-SAĞLIK	25	4.989.100	0,88	0,43
	Diğer	101	11.925.600	3,57	1,03
	İlçe Toplamı	455	83.617.500	16,08	7,23

En fazla sermaye iptalinin gerçekleştiği Beşiktaş ve en fazla yatırımcı kaydının iptal edildiği Fatih ilçelerinde kapanan firmaların sermaye yoğunluğu Limited Şirket türündedir.

TABLO - 6
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA KURULUŞ TÜRLERİNE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
BEŞİKTAŞ					
	LİMİTED ŞİRKET	61	147.222.200	2,16	12,73
	ANONİM ŞİRKET	26	104.514.658	0,92	9,04
	FERT FİRMA	1	5.000	0,04	0,00
FATİH					
	LİMİTED ŞİRKET	413	81.579.300	14,60	7,06
	FERT FİRMA	39	1.938.200	1,38	0,17
	ANONİM ŞİRKET	3	100.000	0,11	0,01

Toplam sermaye değerine bakıldığında en çok kapanış 5 Alman yatırımcı ve 103.447.658 TL sermaye değeri ile Beşiktaş ilçesinde olmuştur.

Kayı iptal edilen yatırımcı sayısına göre değerlendirildiğinde ise ilk sırada olan Suriye, 176 yatırımcı ve 26.206.900 TL sermaye değeri ile en fazla kapanışı Fatih ilçesinde gerçekleştirmiştir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 7
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN ÜLKE BAZINDA İLÇELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

UYRUK	İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ALMANYA					
	BEŞİKTAŞ	5	103.447.658	0,18	8,95
	BAKIRKÖY	7	55.272.600	0,25	4,78
	PENDİK	7	30.660.850	0,25	2,65
	ŞİŞLİ	20	13.889.000	0,71	1,20
	SARIYER	11	11.432.300	0,39	0,99
	Diğer	95	20.451.750	3,36	1,77
	Ülke Toplamı	145	235.154.158	5,13	20,34
SURİYE					
	FATİH	176	26.206.900	6,22	2,27
	BEŞİKTAŞ	1	16.000.000	0,04	1,38
	ESENYURT	102	14.451.300	3,61	1,25
	BAŞAKŞEHİR	58	9.277.325	2,05	0,80
	BAĞCILAR	14	5.550.100	0,49	0,48
	Diğer	285	41.924.350	10,07	3,63
	Ülke Toplamı	636	113.409.975	22,48	9,81

İptal kayıtlar sermaye değerine göre incelendiğinde öne çıkan Beşiktaş ilçesinde 103.207.158 TL sermaye değeri ile Almanya uyruklu 1 yatırımcı Makine ve Otomotiv sektörüne ait kapanış gerçekleştirmiştir. Yatırımcı sayısına göre ön planda olan Fatih ilçesinde ise 71 Suriye uyruklu yatırımcının Perakende sektörüne ait 7.724.400 TL sermaye kaydını iptal ettiğini görmekteyiz.

TABLO – 8
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇE BAZINDA ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	UYRUKLAR	MESLEKLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
BEŞİKTAŞ						
	ALMANYA	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	1	103.207.158	0,04	8,93
		01-PERAKENDE	2	125.500	0,07	0,01
		05-İNŞAAT VE YAPI	1	105.000	0,04	0,01
		12-SAĞLIK	1	10.000	0,04	0,00
FATİH						
	SURİYE					
		01-PERAKENDE	71	7.724.400	2,51	0,67
		05-İNŞAAT VE YAPI	12	7.055.000	0,42	0,61
		02-HİZMETLER	33	2.570.200	1,17	0,22
		12-SAĞLIK	11	2.100.000	0,39	0,18
		03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	6	1.825.000	0,21	0,16
		11-LOJİSTİK	6	1.790.000	0,21	0,15
		04-TEKSTİL	13	1.320.600	0,46	0,11
		09-BASIM YAYIN VE MEDYA	10	716.500	0,35	0,06
		08-BİLİŞİM	7	455.100	0,25	0,04
		07-MAKİNE VE OTOMOTİV	3	450.000	0,11	0,04
		13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	4	200.100	0,14	0,02